

Säätiöt liikeidean rahoittajina

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalous
Liiketalous
Taloushallinto
Opinnäytetyö
Syksy 2016
Tuija Mattila

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalous

MATTILA, TUIJA:

Säätiöt liikeidean rahoittajina

Taloushallinnon opinnäytetyö,

38 sivua, 1 liitesivu

Syksy 2016

TIIVISTELMÄ

Yritystoiminnan perustamista harkitseva tarvitsee usein yritykseensä ulkopuolista rahoitusta. Perinteisten rahoituskanavien ulkopuoliset rahoituslähteet eivät ole kovin yleisesti tunnettuja.

Tämän opinnäytetyön aiheena on tutkia, mitkä säätiöt ovat valmiita rahoittamaan yritystoiminnan alkuvaiheita sekä ennen varsinaisen yrityksen perustamista että muutaman vuoden perustamisen jälkeen.

Teorian ensimmäisessä osassa käsitellään yritysrahoitusta yleisesti. Alkuun käydään läpi kustannuksia ja sen jälkeen erilaisia vaihtoehtoja näiden rahoittamiseksi keskittyen erityisesti aloittelevaan yritykseen. Toisessa osassa kerrotaan säätiöiden toimintaperiaatteita ja säätiöistä yleisesti sekä joitakin asioita, jotka apurahan saajan on hyvä tietää.

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Työn toimeksiantajana oli Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy ja työ tulee sen yritysneuvojen käyttöön.

Jo ennen tutkimuksen aloittamista oli selvää, että suurin osa säätiöistä keskittyy taiteen ja tieteen tukemiseen eikä tutkimusjoukko ole kovin suuri. Seulonnan perusteella löytyi kolme apurahatahoa, jotka rahoittavat liiketoimintaa.

Asiasanat: Yritysrahoitus, säätiö, apurahat

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business studies

MATTILA, TUIJA:

Foundations financing business ideas

Bachelor's Thesis in Financial Management, 38 pages, 1 page of
appendix

Autumn 2016

ABSTRACT

Anyone planning to start a business usually needs external funding. In addition to traditional sources, other external sources of finance are generally not well known. The purpose of this thesis was to explore which foundations are ready to finance a starting business both before and some years after founding a business.

The theoretical section of the thesis consists of two parts. The first part deals with financing a business, in general, and discusses the various costs alternative to finance the costs. At the beginning are costs gone through and then different kind of alternative to finance the costs. The second part discusses foundations and how they operate. This part also explains some of the topics the recipient of a grant should know. The empirical part of the thesis is qualitative. The thesis was commissioned by Lahti Region Development LADEC Ltd for its guidance services.

It was evident already before starting the study that most foundations concentrate on subsidizing art and science, and therefor the sample group was not very extensive. Only three foundations finance the business operations.

Keywords: Company finances, foundation, grant

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimuksen tausta ja aiempia tutkimuksia	1
1.2	Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma ja rajaus	2
1.3	Tutkimusmenetelmät	3
1.4	Tutkimuksen rakenne	3
2	LIIKETOIMINNAN RAHOITUS	5
2.1	Liiketoiminnan kulut	5
2.1.1	Investoinnit	5
2.1.2	Käyttöpääomakustannukset	6
2.2	Rahoitus	8
2.2.1	Rahoitus ennen yrityksen syntyä	9
2.2.2	Pääomarahoitusta	10
2.2.3	Muita rahoitusvaihtoehtoja	14
3	SÄÄTIÖIDEN TOIMINTAPERIAATTEET	18
3.1	Säätiöiden tarkoitus	18
3.2	Säätiön perustaminen ja hallitus	22
3.3	Apurahojen verotus ja vakuutukset	23
4	SÄÄTIÖT YRITYSTOIMINNAN TUKENA	24
4.1	Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy	24
4.2	Tutkimuksen toteutus käytännössä	25
4.3	Tulokset	27
4.3.1	AVEK	28
4.3.2	Rakennustuotteiden laatu säätiö	29
4.3.3	Runar Bäckströmin säätiö	30
4.4	Johtopäätökset ja kehitysehdotukset	31
4.5	Luotettavuuden arviointi ja jatkotutkimusaihe	32
5	YHTEENVETO	33
	LÄHTEET	35
	LIITTEET	39

1 JOHDANTO

Nykyhallitus kannustaa entistä useampia ihmisiä ryhtymään yrittäjiksi. Yrityksen perustaminen vaatii kuitenkin alkupääomaa, jota kaikilla yritystoiminnasta kiinnostuneilla ei ole itseellään. Niinpä yrityksen perustamiseksi on hyödynnettävä erilaisia rahoituskanavia.

Joillain aloilla yrityksen perustaminen on helpompaa kuin toisilla. Joskus liikeidea kaipaa tarkempaa tutkimista ja kehittelyä ennen kuin ideasta voi jalostaa liiketoimintaa. Tähän vaiheeseen voi mennä suuriakin summia rahaa, mutta rahoitusta on niukasti tarjolla. Usein se on yksityistä eikä tarvitsija välttämättä tiedä mistä hakea rahoitusta.

1.1 Tutkimuksen tausta ja aiempia tutkimuksia

Olin keväällä 2016 työharjoittelussa Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:ssä. Yhtenä toiminta-alueena siellä on yritysneuvonta uusille ja pienyrityksille. Siellä esimerkiksi opastetaan rahoituksen hakemisessa. Sen puitteissa tuli tarvetta selvitykselle siitä, mitkä säätiöt voivat rahoittaa alkavaa liiketoimintaa ennen kuin liiketoimintaa on olemassakaan ja liiketoiminnan alkuvaiheilla.

Säätiöitä on aiemmin tutkittu jonkin verran, mutta niiden apurahojen jakoon liittyen ja erityisesti yrityksille ei ole juuri tutkimuksia. Sen vuoksi tutkimukselle onkin tarvetta. Esimerkiksi Maarit Manninen on tutkinut Suomen säätiöitä, mutta hän on selvittänyt säätiöiden erilaisia ominaisuuksia. Eero Hakama on opinnäytetyönään luonut apurahojen jakojärjestelmän Suomen Muotoilusäätiölle ja sitä varten tutkinut muiden säätiöiden apurahojen jakotapoja.

Olga Boriskova on tehnyt 2013 opinnäytetyön liittyen yritysavustuksiin pk-yrityksille, kohdentaen työn Jämsän Lomat Oy:lle. Siinä hän kartoitti yritysavustusten tarjontaa investointeihin Suomessa. Rahoituskanavat keskittyivät julkiseen rahoitukseen.

1.2 Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma ja raja

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia, mitkä säätiöt voivat rahoittaa liikeidean kehittelyä ja siitä mahdollisesti alkavaa yritystoimintaa.

Pääkysymyksenä on:

- Mitkä säätiöt myöntävät apurahoja yritystoiminnan alun rahoittamiseen?

Säätiöiden nimen lisäksi on tarkoitus selvittää, minkä tyyppiseen yritystoimintaan ne myöntävät tukea, milloin on hakuaika ja rahoituksen suuruus. Apukysymyksiä, joiden avulla pääkysymystä selvitän säätiöiltä, ovat:

- Myöntääkö säätiö apurahoja hankkeelle, joka voi johtaa yritystoiminnan syntyyn?
- Myöntääkö säätiö apurahoja yrityksille?
- Millaisiin projekteihin apurahoja myönnetään ja kuinka paljon?

Potentiaalisia säätiöitä kartoitan Säätiörekisterin ja Säätiöpalvelun kautta vieraillemalla säätiöiden kotisivuilla ja lupaavimpiin olen yhteydessä saadakseni varmuuden, että ne voivat jakaa apurahoja yritystoiminnan tukemiseen.

Työn tilaajana on Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy ja valmis tuotos tulee sen yrittäjyyspalveluiden käyttöön, joten säätiöiden pitää myöntää apurahoja joko valtakunnallisesti tai alueellisesti Lahden alueen sisältäen.

Tutkimus on rajattu koskemaan itsenäisiä säätiöitä, joista on helposti löydettävissä tietoja, sekä muita Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan mainitsemia apurahatahoja. Välttääkseni turhan monimutkaisia rakenteita puhun kaikista pääsääntöisesti säätiöinä. Teoriaosuus keskittyy yritystoiminnan alkuvaiheisiin ja kaikki kannattavuuteen liittyvät ja muut laskukaavat on rajattu pois aineistosta.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Työ on kvalitatiivinen tutkimus, jonka tarkoituksena on ”löytää ja paljastaa tosiasioita”, kuten Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2009, 161) toteavat, eikä tarkastella jonkin hypoteesin paikkansa pitävyyttä. Tutkimuksen aineisto saadaan sähköpostikyselyjen ja Internet-sivujen perusteella.

Tutkimus toteutetaan sähköpostikyselynä, jossa kaikille esitetään samat puoliavoimet kysymykset, jotka muistuttavat puolistrukturoitua haastattelua. Haastateltavien oma näkemys aiheesta tulee siten esiin tutkijan näkemyksen vaikuttamatta. Puolistrukturoitu kysely sopii tilanteeseen avointa paremmin, koska haluan tietoa tarkasti rajatusta asiasta, joten haastateltavalle ei ole tarpeen antaa laajaa vapautta vastauksissaan (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006). Kysely koostuu pääkysymyksestä sekä sitä tarkentavista apukysymyksistä.

Hirsjärvi ja kumppanit (2009, 205–206) toteavat haastattelun vievän aikaa, eikä puolen tunnin haastatteluun juuri kannata ryhtyä, vaan ennemmin sitten käyttää kyselylomakkeita. He myös näkevät haastattelun tapahtuvan kasvokkain. Siten sähköpostilla suoritettavasta tiedonkeruusta pitäisi puhua ennemmin kyselynä.

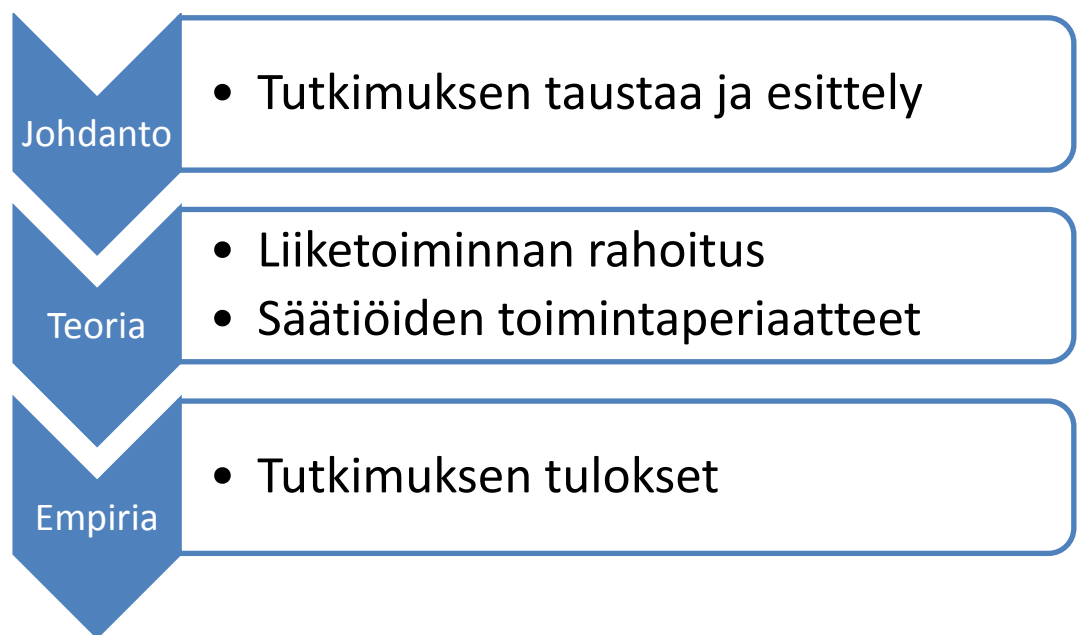
Kyselyn etuna on mahdollisuus kerätä laaja tutkimusaineisto. Sekä vastaajia että kysymyksiä voi olla runsaasti. Kysely on myös tehokas tutkimusmenetelmä säästäessään tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Toisaalta kato, eli kyselyyn vastaamattomuus, nousee joissakin tapauksissa suureksi. (Hirsjärvi et al. 2009, 195.) Suhteellisen pienelle joukolle lähetetty sähköpostikysely olisikin mieluummin kyselyn ja haastattelun välimuoto, etenkin jos on mahdollisuus myöhemmin tarkentaa vastauksia.

1.4 Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen teoriaosuudessa käsittelen liiketoiminnan rahoitusta sekä toisena teoria-aiheena säätiöiden yleisiä toimintaperiaatteita. Kahdessa ensimmäisessä luvussa johdannon jälkeen keskitytään teoriaan. Luvussa kaksi käydään läpi liiketoiminnan menoja (2.1) ja rahoitusta yleisesti sekä

erilaisia rahoitusvaihtoehtoja ennen yrityksen perustamista ja yrityksen aloitettua toimintansa (2.2). Luku kolme käsittelee säätiöiden toimintaperiaatteita ja tarkoitusta, alaluvussa 3.2 on apurahan saajalle joitakin ohjeita huomioitavaksi.

Neljäs luku on työn empiiristä osuutta ja siinä on tutkimuksen tulokset eriteltynä. Säätiöjoukon pienuuden vuoksi jokainen käydään erikseen läpi. Lopuksi yhteenveto summaa työn keskeisimmät asiat. Työn eteneminen on havainnollistettu kuviossa 1.

Kuvio 1 Työn eteneminen

2 LIKETOIMINNAN RAHOITUS

Viitala ja Jylhä (2013, 54) toteavat rahoitusta tarvittavan useisiin tarpeisiin. Näitä ovat esimerkiksi oma pääoma, käyttöomaisuus eli tilat, laitteet ja välineet sekä käyttöpääoma eli maksujen suorittamiseen ja muu toiminnan pyörittämiseen tarvittava raha.

2.1 Liiketoiminnan rahoituksen tarve

Yritystoimintaa aloitettaessa yrittäjä joutuu heti tekemään kaksi merkittävää päätöstä: investointipäätöksen ja rahoituspäätöksen. Investointipäätöksellä päätetään liiketoiminnassa tarvittavan pitkävaikutteisen käyttöomaisuuden hankinnasta. Rahoituspäätöksellä ratkaistaan investointien rahoitus. (Niskanen ja Niskanen 2013, 9.) Martikainen ja Vaihekoski (2015, 9) nostavat esiin vielä kolmannen ydinkysymyksen rahoituksen yritysnäkökulmaan; ”kuinka päivittäinen rahoitushuolto järjestetään”. Eli miten taataan rahoituksen riittäminen päivittäiseen laskujen maksuun ja saatavien saapuminen velallisilta ajoissa.

Useat liiketoiminnan rahoitusta käsittelevät (vrt. Niskanen & Niskanen 2013, 10–11; Martikainen & Vaihekoski 2015, 88) nostavat esiin teollisuuden rahoitustarpeen, sillä teollisuusyrityksillä on paljon rahaa kiinni tuotannontekijöissään, eli koneissa, laitteissa, raaka-aineissa, työntekijöissään sekä eriasteisissa varastoissa. Siten ne myös tarvitsevat enemmän rahaa verrattuna esimerkiksi palvelualan yritykseen.

2.1.1 Investoinnit

”Investoinnilla tarkoitetaan kustannusta, jonka aikaansaamat tuotot jakautuvat usealle vuodelle tai jonka vaikutusaika on muuten pitkä.” Paitsi tuotot myös kustannukset jakautuvat usealle vuodelle korkojen ja poistojen muodossa. (Kotro 2007, 115.)

Investoinneilla on neljä ominaispiirrettä: pitkä ajallinen kesto, laajat vaikutukset, suuri sitoutunut pääoma sekä epävarmuus. Yksittäisen investoinnin vaikutus ulottuu usein yli viiden vuoden päähän, toisinaan jopa vuosikymmenien. Mitä pidemmälle tulevaisuuteen investointi suuntautuu, sitä epävarmempaa sen kannattavuus on. (Ikäheimo, Malmi ja Walden 2012, 197.)

Clayton, Kaufman ja Shih (2010, 9) toteavat tulevien kassavirtojen ylipäättänsäkin olevan vaikea ennustaa, varsinkin investointien sekoittamien. Menneiden vuosien numeroihin tuijottaminen voi olla täydellinen hyppy pimeyteen. Sen takia jotkut yrittäjät pelkäävätkin investointeja ja jättävät ne tekemättä.

Ikäheimo ja kumppanit (2012, 198) painottavatkin kassavirtojen huolellisen analysoimisen tärkeyttä investointien osalta, sillä tehdyn investoinnin voi harvoin perua ja sen myyminen voi olla hankalaa. Etenkin, jos investoinnin käyttötarkoitus on ennalta määrätty eikä sillä ole toimivia markkinoita, investointi on haasteellinen. Epäonnistunut investointi saattaa rasittaa yritystä useita vuosia.

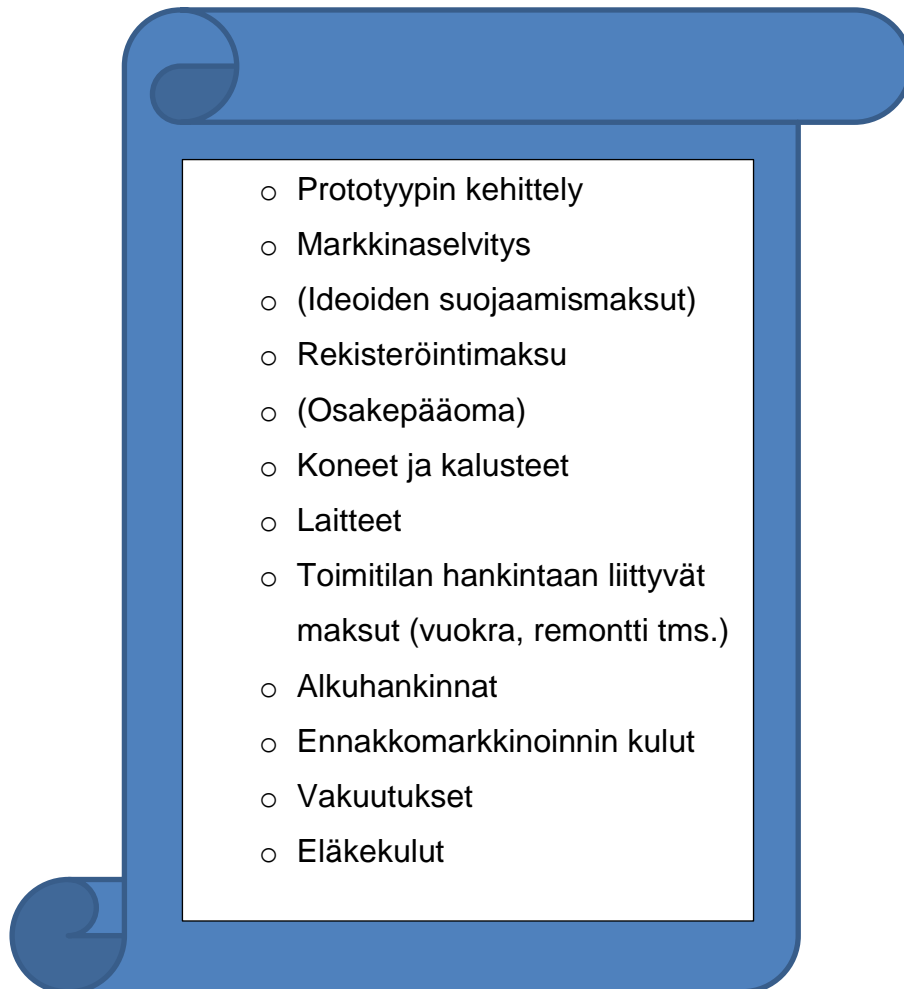
2.1.2 Käyttöpääomakustannukset

Yritystoiminnan aloittamiseen menee rahaa jo joitakin kuukausia ennen kuin kassaan alkaa virrata rahaa. Perustamiseen liittyy pakollisena rekisteröintimaksu ja yritysmuodosta riippuen oma pääoma.

Yritystoiminnan lajista riippuen myös toimitiloihin ja yrityksen pyörittämiseen tarvitsee tehdä hankintoja. Lisäksi päätoimisen yrittäjän toimeentulosta pitäisi huolehtia ja yrityksen pyörittämiseen on hyvä varata ”puskurirahaa” muutaman kuukauden tarpeisiin.

Kuviossa 2 on lueteltu yrityksen perustamiseen liittyviä kuluja. Osa kuuluu edellä käsiteltyihin investointeihin ja osa on samalle vuodelle kuluksi merkittäviä käyttöpääomakustannuksia. Investoinnit ovat alkavan yrittäjän ehkä merkittävin kuluerä. Kolme ensimmäistä; prototyypin kehittäminen, markkinaselvitys ja ideoiden suojaamismaksut (patentit yms.) voivat

syntyä jo liiketoimintaa edeltävänä aikana jopa vuosia aikaisemmin. Suluissa olevat kulut ovat riippuvaisia yrityksen ja yritystoiminnan muodosta.

Kuvio 2 Yrityksen perustamiseen liittyviä kuluja

Samannäköistenkin yritysten välillä voi olla eroja kustannusrakenteissa. Niitä aiheuttavat muun muassa toimiala, yrityksen maantieteellinen sijainti, yrityksen koko, rahoitusrakenne sekä liikeidea ja strategiset ratkaisut. (Sutinen ja Viklund 2005, 69.)

Aloittelevan yrityksen tulevia tuloja on hankala ennustaa etenkin, jos ei ole valmista asiakaspohjaa, koska pitäisi pystyä ennustamaan toisten ihmisten käyttäytymistä. Siksi onkin hyvä olla muutaman kuukauden käyttöpääoma valmiina yritystä perustettaessa.

2.2 Rahoitus

Kuten Villa, Ossa ja Saarnilehto (2007, 267) toteavat, ”yrittäjätoiminnassa meno syntyy yleensä ennen tuloa”. Siksi yritys tarvitseekin rahoitusta investoidakseen tuotannontekijöihin tulon saamiseksi.

Puttonen (1998, 196) kuvaa rahoitusjärjestelmää mainitsemalla varojen virtaavan ylijäämäsektorilta alijäämäsektorille. Ylijäämäsektori on hänen mukaansa tyypillisesti kotitaloudet ja alijäämäsektori yritykset. Kotitaloudet sijoittavat ylimääräiset rahansa yrityksiin tuottamaan.

Yrityksen rahoitus jaetaan paitsi omaan ja vieraaseen pääomaan myös lyhyen ja pitkän aikavälin rahoitukseen. Lyhyen aikavälin rahoitusta on alle vuoden sisään maksettava rahoitus, esimerkiksi ostovelat ja lainan lyhennys. Pitkän aikavälin rahoitusta taas on yli vuoden päästä maksettava rahoitus, esimerkiksi seuraaville tilikausille ulottuva lainaerä. (Atrill ja McLaney 2011, 403.)

Martikaisen ja Vaihekosken (2015, 88; 97) mukaan lyhytaikainen rahoitussuunnittelu on tarpeellista, sillä yrityksen toimintaan yleensä sitoutuu rahoitusta lyhyemmällä aikavälillä ennen pitkäaikaisista käyttöomaisuusinvestoinneista syntyviä tuloja. Lyhyen aikavälin rahoitussuunnittelusta koottujen lyhyen tähtäyksen rahoitusbudjettien avulla pyritään takaamaan rahoituksen riittäminen vuoden jokaiselle päivälle.

Kotro (2007, 15–17) painottaa rahoituksen tarkoituksenmukaista järjestämistä. Jokapäiväisten kustannusten lisäksi rahoitustarvetta vaativia kohteita selvitetään rahoitussuunnittelulla. Yleisimpiä kohteita ovat investointien käyttöomaisuus ja -pääoma sekä lainan lyhennys ja voitonjako. Perustettavassa yrityksessä ei ole ensimmäisenä vuonna juurikaan myyntituotoista tulevaa tulo-rahoitusta, joten käyttöomaisuuden ja -pääoman rahoitus katetaan lähinnä pääomarahoituksella.

Leppiniemi (2009, 65) muistuttaa, että rahoitussuunnitelmat eivät välttämättä aina toteudu, oli ne tehty kuinka tarkasti tahansa. Yrityksen

kassatuloihin ja -menoihin vaikuttavat ulkopuoliset talousyksiköt eivät välttämättä menettele ennustetusti.

Sutinen ja Viklund (2005, 106) mainitsevat viisi kohtaa, joiden täyttyessä yrityksen rahoitus on terveellä pohjalla. Näitä ovat: 1) riittävästi omaa rahaa; 2) pitkäaikaisia investointeja ja käyttöpääomaa kattamaan on saatu pitkäaikaista lainaa; 3) lyhytaikaista lainaa käytetään vain lyhytaikaisiin tarpeisiin; 4) kokonaisvelkamäärä on korkeintaan saman verran kuin toimialalla keskimäärin; 5) tulo-rahoitus syntyy kannattavan toiminnan kautta eikä avustuksien vaikutuksesta.

Heikkilän (2016b) mukaan pienen ja keskisuuren yrityksen (pk-yrityksen) suurin yksittäinen syy menestykseen, tai menetykseen, on yrityksen omistaja. Lähes yhtä merkittävä on yrityksen johto. Tosin usein ne ovat pk-yrityksessä samat, ja silloinkin kun ei ole samat, omistajalla on enemmän valtaa johdon valinnassa ja helpompi puuttua toimintaan kuin suurella yrityksellä. Suurella yrityksellä toimiala on merkittävimpana tekijänä menestyksessä.

Osakekurssista ja markkinakoroista yritysjohto saa tietoa siitä, miten toimia investointipäätöksissään ja rahoitusjärjestelyissään. Investointeja ei ole kannattavaa lähteä tekemään, jos tuottoa on odotettavissa vähemmän kuin pääomasta pitää maksaa. (Knüpfer ja Puttonen 2014, 16.)

Puttosen (1998, 202) mielestä yritystoiminta on periaatteessa helppoa. Kyse on vain investoinneista, jotka tuottavat rahoituskustannuksiaan enemmän. Siten yritys tuottaa lisäarvoa omistajilleen. Kannattamattomia investointeja tekevän yrityksen olemassaolo taas ei ole perusteltua, koska se vähentää omistajiensa varoja.

2.2.1 Rahoitus ennen yrityksen syntyä

Kuten kohdassa Liiketoiminnan kulut (2.1) on mainittu, yrittäjä tarvitsee rahoitusta jo ennen yrityksen syntymistä yrityksen ollessa vasta ideavaiheessa. Erilaiset tuet ovat tässä vaiheessa tärkeitä. Esimerkiksi Kapioston alainen AVEK (Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus)

jakaa tukia audiovisuaalisen kulttuurin edistämiseksi yksityishenkilöille ja myös yrityksille (AVEK 2016). Lisäksi joiltakin säätiöiltä voi saada apurahaa idean työstämiseen, tämän työn empiriaosassa 4.3 on esitelty tällaiset säätiöt. Myös TE-toimiston myöntämä starttiraha haetaan ennen yritystoiminnan aloittamista.

Aloittelevan yrittäjän toimeentuloa parantamaan TE-toimisto voi myöntää starttirahaa tietyin ehdoin. Hakijan tulee olla työtön työnhakija tai siirtyä kokoaikaiseksi yrittäjäksi palkkatyöstä tai opiskelusta. Muita edellytyksiä ovat päätoiminen yrittäjäyys, riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan, mahdollisuudet jatkuvaan kannattavaan toimintaan, tarpeellisuus toimeentulon kannalta ja yritystoiminnan aloittaminen vasta tukipäätöksen jälkeen. Starttirahaa voi saada korkeintaan 18 kuukautta. Vuonna 2016 starttirahan perustuen suuruus on 32,68 euroa päivältä. Sen päälle voi saada lisäosaa enintään 60 prosenttia perustuen määrästä tapauskohtaisesti TE-toimiston harkinnan mukaan. (TE-palvelut 2016.)

Joukkorahoitus on myös varteenotettava ja suosiota kasvattava vaihtoehto kehittelyvaiheen rahoitukseen. Se on suhteellisen uusi ilmiö rahoitusmarkkinoilla, mistä kertoo esimerkiksi se, että joukkorahoituslaki tuli Suomessa voimaan 1.9.2016. Finanssivalvonta (2016) määrittelee joukkorahoituksen olevan suurelle yleisölle esitetty avoin pyyntö kerätä rahaa tiettyyn hankkeeseen. Rahoitus kerätään yleensä suurelta joukolta pieninä summina Internetissä toimivien palvelualustojen kautta.

Joukkorahoitus jakautuu joukkosponsorointiin ja joukkosijoittamiseen. Ennakkomyynti on eräs joukkosponsoroinnin muoto. Joukkosijoittamisessa sijoittaja saa rahalleen vastineeksi voitto-osuuden tai osakkeita tai joukkolainassa rahansa takaisin myöhemmin korkoineen tai ilman korkoa.

2.2.2 Pääomarahaus

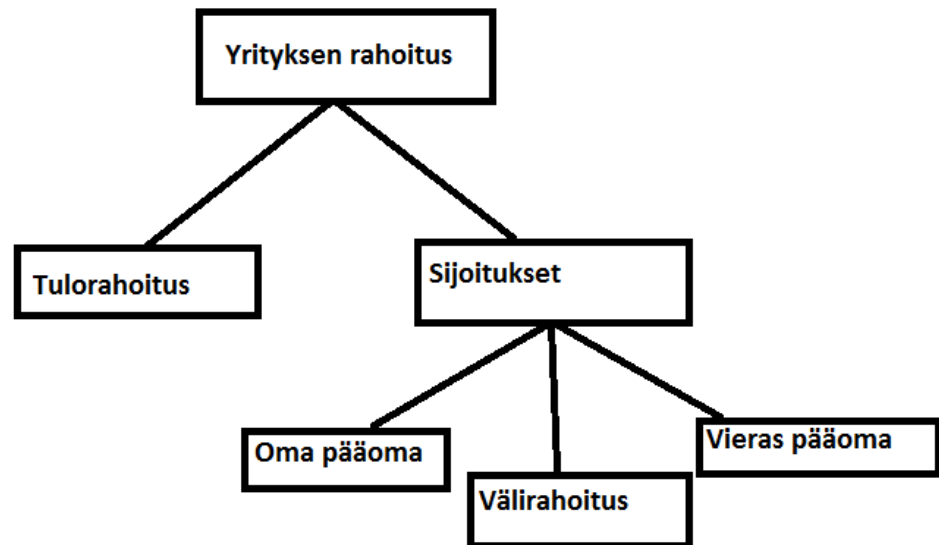
Yritykseen tehtävät sijoitukset voi jakaa omaan ja vieraaseen pääomaan. Vieras pääoma on tyypillisesti lainaa ja se on aina maksettava takaisin jollakin aikataululla. Oma pääoma on yrityksen omistajan yritykseen sijoittamaa rahaa, ja etenkin osakeyhtiössä se on pysyväisluontoista.

Myös yrityksen tuottama ja sijoittajille jakamatta jäänyt voitto luetaan omaan pääomaan, mutta sen määrä vaihtelee tilikausittain. Tappiot syövät edellisten kausien voittovaroja.

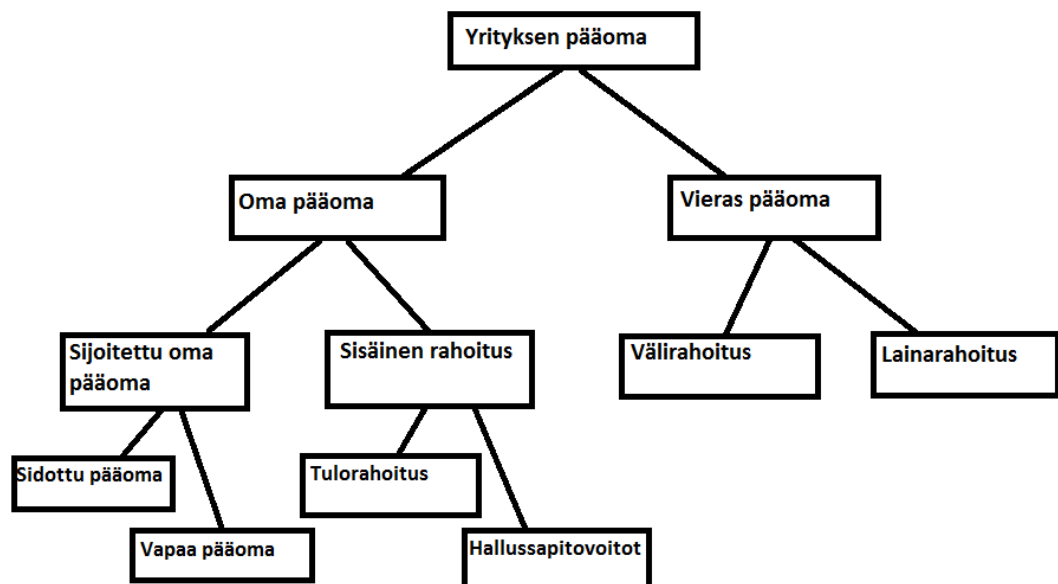
Villa, Ossa ja Saarnilehto (2007, 267) jakavat yrityksen rahoituksen tulorahoitukseen sekä oman ja vieraan pääoman ehtoihin sijoituksiin. Tulorahoitus on yrityksen voittoa, joka on käytetty investointeihin tai muuten jätetty jakamatta sijoittajille.

Knüpfer ja Puttonen (2014, 35) toteavat yritysjohton haluavan ajatella voittovaroina syntyvän tulorahoituksen olevan ilmaista pääomaa, eikä sillä ole kustannuksia, koska se ei tule sijoittajilta. Kaikella on kuitenkin vaihtoehtokustannus. Voittovarojen jättämisellä yritystä rahoittamaan on vaihtoehtona jakaa ne omistajille osinkoina, jolloin yritys joutuu käyttämään rahoitukseensa muuta rahaa tai jättää investoinnit tekemättä. Atrillin ja McLaneyn (2011, 403) mukaan sisäiset rahoituslähteet eivät vaadi kenenkään muun kuin yrityksen johton hyväksyntää.

Toisin kuin Villa ja kumppanit katsoo Leppiniemi (2009, 71) tulorahoituksen olevan omaa pääomaa. Hän jakaa pääoman omaan ja vieraaseen. Oma pääoma jakautuu sijoitettuun pääomaan ja sisäiseen rahoitukseen, joka muodostuu tulorahoituksesta ja hallussapitovoitoista (varallisuuden arvonnousu). Molemmat näkemykset pääoman ja rahoituksen erilaisesta jakautumisesta on mallinnettu kuvioissa 3 ja 4.

Kuvio 3 Rahoituksen jakautuminen Villa et. al. mukaan

Kuvio 4 Yrityksen pääoma Leppiniemen mukaan

Välirahoitus omaa sekä oman että vieraan pääoman piirteitä. Se on vierasta pääomaa siinä mielessä, että sillä on takaisinmaksuvelvoite. Välirahoituksen antaja on kuitenkin velkojana heikommassa asemassa kuin lainarahoituksen antaja takaisinmaksujärjestyksessä. Välirahoitusta maksetaan takaisin vain, jos tulos antaa myöten, ja velan jälkeen. Siten se on osingon asemassa ja oman pääoman kaltainen. Välirahoitukseen saattaa liittyä myös väliaikainen mahdollisuus osakkeiden omistukseen.

Kirjanpidossa välirahoitus luetaan vieraaseen pääomaan. (Villa et al. 2007, 267; 271–272 ja Leppiniemi 2009, 71.)

Yrityksen oikeudellinen muoto vaikuttaa Villa et al. (2007, 267–268) mukaan yrityksen rahoituksen sisältöön. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla liiketoiminnan rahoitus käsittää elinkeinonharjoittajan oman varallisuuden ja mahdollisuuden ottaa velkaa. Siinä yritystä varten otettu velka on elinkeinonharjoittajan omaa velkaa, ja hän on siitä vastussa koko omaisuudellaan. Myös henkilöyhtiöissä yhtiömiehet vastaavat veloista kaikella varallisuudellaan kommandiittiyhtiön äänetöntä yhtiömiestä lukuun ottamatta. Hänen velvollisuutenaan on ainoastaan yhtiöpanoksen sijoittaminen. Muilla yhtiömiehillä ei tätä velvollisuutta ole. Sitä vastoin osakeyhtiössä yhtiöllä on mahdollisuus käyttää osakkeita rahoituksen ja vaihdannan välineenä. Osakkeenomistajan vastuu yhtiön sitoumuksista rajoittuu niihin varoihin, jotka hän on sijoittanut yhtiöön oman pääoman ehdoin.

Osakkeen omistaja ei siis voi menettää enempää kuin osakkeisiin sijoittamansa pääoman, ja henkilöiden sijaan osakeyhtiössä veloista vastuullinen on yhtiö varallisuudellaan.

Kotro (2007, 62–63) jakaa oman pääoman rahana sijoitettavaan peruspääomaan, apportiomaisuuteen ja pääomalainaan. Osakeyhtiön peruspääoman on syyskuusta 2006 lähtien vähintään 2 500 euroa. Tätä on sidottua omaa pääomaa, eikä sitä voi yleensä nostaa pois yrityksen toiminnasta. Muilla yhtiömuodoilla peruspääomaa ei ole määritelty. Peruspääoman voi sijoittaa myös apportiomaisuutena eli rahan sijasta yritykseen sijoitetaan jotain muuta yrittäjän entuudestaan omistamaa omaisuutta, kuten koneita ja laitteita.

Apportiomaisuutta sijoitettaessa tarvitsee kuitenkin määrittää omaisuuden realistinen arvo. Sitä varten tarvitaan tilintarkastajan ja asiantuntijan lausunto omaisuuteen arvosta, ja usein ne ovat maksullisia. Kotro (ebid.) suosittaakin sijoittamaan tarvittavan alkupääoman kokonaisuudessaan

rahana ja ostamaan muutoin apportiomaisuutena sijoitettavan omaisuuden yrittäjältä yritykselle käypään hintaan.

Yleensä vieraan pääoman sijoittajat vaativat jonkin verran yrittäjän omaa pääomaa antamaan uskottavuutta hankkeelle (Yrityksen perustamisopas 2015, 184). Oppaan mukaan omaa rahaa pitäisi olla vähintään 20 % hankkeen pääomatarpeesta.

Sutinen ja Viklund (2005, 98) taas kokevat niin vähäisen oman panostuksen ongelmalliseksi. He nostavatkin esiin eurooppalaisen rahoituskäytännön, jonka mukaan asiantuntevan sijoittajan ei pitäisi lähteä rahoittamaan yritystä, jossa vierasta pääomaa on yli 75 % koko pääomasta. Suomen teollisuusyrityksissä pääomarakenne on keskimäärin 82 % vierasta pääomaa ja 18 % omaa pääomaa.

Knüpfer ja Puttonen (2014, 189–194) ovat laskeneet optimaalisen pääomarakenteen yritykselle, eli millaisilla oman ja vieraan pääoman osuuksilla yrityksen keskimääräinen painotettu pääoman kustannus eli rahoituksen hinta on alimmillaan. Oman pääoman odotetaan tuottavan sitä enemmän mitä enemmän yrityksellä on vierasta pääomaa, eli oman pääoman kustannus kasvaa samalla kuin velkaisuuskin, koska omistajat joutuvat kantamaan velkaisuudesta koituvat riskit. Verottomassa maailmassa pääomarakenteella ei ole vaikutusta pääoman kustannuksiin. Mikäli huomioidaan mahdollisuus vähentää velan korot verotuksessa, ja yrityksen voittoja verotetaan, vähentää velkaantuminen pääoman keskimääräistä kustannusta. Siten yrityksen arvo olisi suurin maksimoimalla velan määrä. On kuitenkin otettava huomioon riski ajautua konkurssiin velan osuuden ollessa suuri.

2.2.3 Muita rahoitusvaihtoehtoja

Yritysrahoitukseen on useita vaihtoehtoja oman sijoituksen ja perinteisen pankkilainan lisäksi. Raatikainen (2011, 118) kannustaa aloittevaa yrittäjää aina selvittämään, onko hänellä mahdollisuutta saada ulkopuolisia avustuksia yritystoimintaansa, sillä avustukset ovat vierailta tulevia

rahaeriä, joita ei tarvitse maksaa takaisin. Ne kasvattavat yrityksen omaa pääomaa.

Toisaalta Vahtera (2011, 118) varoittaa helposta rahasta. Tukia ja sijoittajien rahoja on käytetty huolettomammin kuin omaa rahaa. Kun rahan saanti on helppoa, sitä on myös helppo käyttää turhuuksiin.

Yrityksille on tarjolla julkista rahoitusta useista eri lähteistä. Rahoituksen antaja vaihtelee rahoituskohteen ja -tyypin mukaan. Taulukossa 1 on lueteltu julkisia ja vähän muitakin sijoittajia rahoituskohteittain ja -lajeittain. Finnvera ja Tekes ovat keskeisiä pääomasijoittajia. Avustuksissa ELY-keskuksella on merkittävä rooli eri vaiheissa.

Taulukko 1 Rahoituksen myöntäjiä kohteittain ja lajeittain (Yrityksen perustamisopas 2015, 185)

	Avustukset	Lainat	Takaukset	Osakepääoma-sijoitukset
Investoinnit	ELY-keskus	Finnvera	Finnvera	Finnvera Tekes Pääomasijoittajat Bisnesenkelit
Käyttöpääoma	ELY-keskus Työ- ja elinkeinotoimisto	Finnvera	Finnvera	Finnvera Tekes Pääomasijoittajat Bisnesenkelit
Kehittäminen	ELY-keskus Tekes Uudenmaan ELY-keskus	Finnvera Tekes	Finnvera	Finnvera Sitra Tekes Pääomasijoittajat Bisnesenkelit
Vienti/ kansainvälisty- minen	ELY-keskus	Finnvera Tekes	Finnvera	Finnvera Tekes Pääomasijoittajat Bisnesenkelit

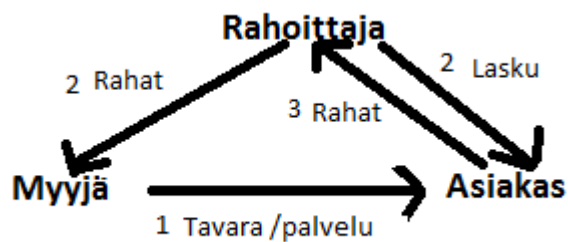
Yritystukiin sovelletaan yleensä Euroopan Unionin kommission määritelmää yritysten koosta. Sen mukaan Pieniin ja keskisuuriin yrityksiin

(pk-yritys) luetaan yritys, jonka palveluksessa on alle 250 työntekijää ja vuosiliikevaihto enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 43 miljoonaa euroa. Pieni yritys on, jos yrityksellä on 50 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on korkeintaan 10 miljoonaa euroa. Mikroyritys on kyseessä, jos yrityksen palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Lisäksi yritysten pitää olla riippumattomia. (Yrityksen perustamisopas 2015, 186.)

Investointien vaihtoehtoiseksi rahoitukseksi Kotro (2007, 64–65) mainitsee leasing- ja osamaksurahoitukset. Molemmissa laitteet maksetaan osissa ja yleensä ensimmäinen osa on suurempi rahoittajan riskin pienenemiseksi. Ne eroavat kuitenkin toisistaan omistussuhteen osalta: osamaksulla laite on yrityksen omaisuutta ja siitä voi tehdä poistoja; leasing-laite on rahoitusyhtiön omaisuutta niin kauan kuin sopimus kestää. Sopimuksen loputtua yhtiö voi lunastaa laitteen käypään hintaan tai uusia sopimuksen.

Starttiraha (ks. luku 2.2.1) parantaa paitsi yrittäjän toimeentuloa myös yrityksen kannattavuutta, koska yrittäjän ei tarvitse nostaa niin paljon palkkaa itselleen, vaan hän voi jättää rahaa yrityksen käyttöpääomaan. Kotro (2007, 67) toteaaakin starttirahan rahoittavan välillisesti perustettavaa yritystoimintaa.

Yrityksen käyttöpääomaa voi hetkellisesti kasvattaa myös luotollisella käyttötilillä tai myyntilaskujen rahoituksella (factoring) tai ostolaskujen rahoituksella (confirming). Ostovelkojen rahoitus tuo lisää maksuaikaa hankinnoille tavanomaisen 10–14 vuorokauden sijaan. Toki siitä joutuu maksamaan enemmän rahoituslaitoksen korkojen muodossa. Jotkut suuret yritykset saattavat pakottaa pienemmät alihankkijansa käyttämään luotollista rahaa ostovelkoihin ja muihin pakollisiin maksuihin pidentämällä yksipuolisesti maksuaikoja 3–4 kuukauteen. Jossain tapauksessa he maksavat omat laskunsa vasta, kun ovat jo myyneet tuotteen eteenpäin. Näin he siirtävät omat rahoitusvaikeutensa pienemmille yrityksille. (Sutinen et al. 2005, 112–114; Kotro 2007, 64–66; Vahtera 2011, 101–102.)

Kuvio 5 Factoring-rahoituksen kulku

Vahtera (2011, 103–104) varoittaa factoring-rahoituksen olevan kalleinta normaalimarkkinoilla olevaa luottoa. Factoring-luotossa yritys saa myyntilaskuistaan rahat rahoitusyhtiöltä, jolle asiakas maksaa laskunsa maksuehtojen mukaisesti. Rahoituksen kulkua on mallinnettu kuviossa 5. Joissain tapauksissa rahoitusyhtiö hoitaa perinnän, mikäli asiakas ei maksa sovitusti. Kokonaan maksamatta jäänyt lasku palautuu yritykselle, sillä factoring-yhtiö ei ota luottotappioriskiä.

3 SÄÄTIÖIDEN TOIMINTAPERIAATTEET

Säätiöiden toimintaa säädellään säätiölailla. Myös apurahan saajalla on lakiin perustuvia velvollisuuksia. Apurahan saajan vakuutuksista säädetään Maatalousyrittäjän eläkelaisissa. Tärkeimpiä asioita, jotka apurahan saajan on hyvä huomioida, käydään läpi luvussa 3.2.

3.1 Säätiöiden tarkoitus

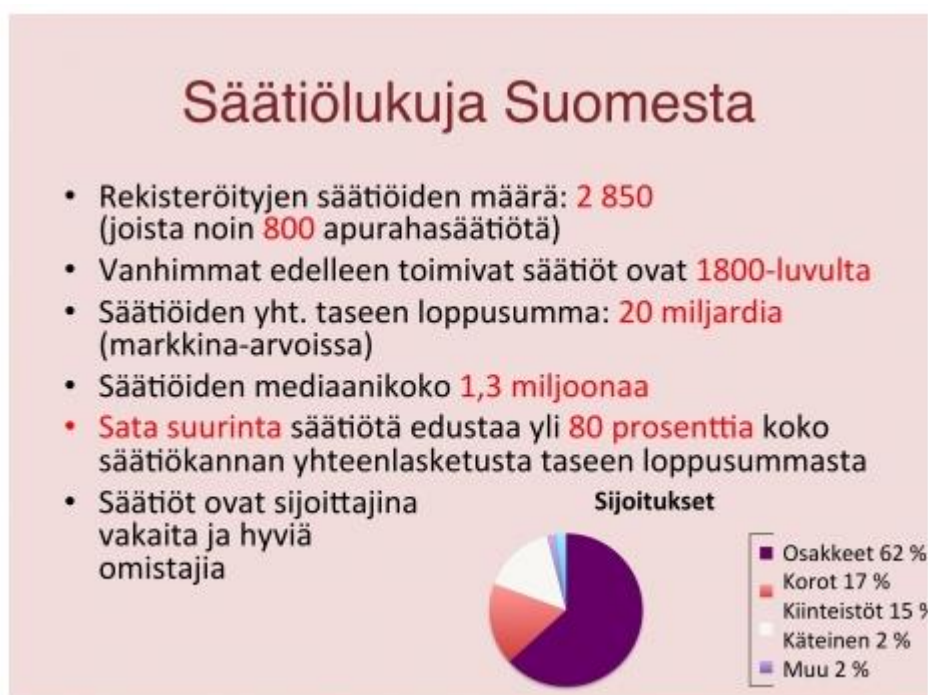
”Säätiölaitos on vuosisatojen ajan vastannut valtionhallinnon vastuualueiden ulkopuolelle jääviin tarpeisiin”, kirjoittaa Heikkilä (2016a) blogissaan. Pykäläinen-Syrjänen (2007, 25) nostaakin esiin säätiöiden suuren merkityksen osana kolmatta sektoria. Hän mainitsee kolmannen sektorin jäävän valtion ja markkinoiden väliin. Valtoin sijasta pitäisi kuitenkin puhua julkisesta sektorista, joka käsittää myös kunnat ja muut verovaroin pyöritettävät kaikkia palvelevat organisaatiot.

Säätiölain (24.4.2015/487, 1.2§, 7§ ja 9§) mukaan säätiöllä pitää olla hyödyllinen tarkoitus, joka yhdessä toimintamuotojen kanssa määrätään säätiön säännöissä. Säätiö tukee tai harjoittaa tarkoitusta edistävää toimintaa, joka ei saa olla liiketoiminnan harjoittaminen tai taloudellisen edun tuottaminen lähipiirille (ellei kyseessä ole tuki- tai sukusäätiö). Säätiö voi harjoittaa liiketoimintaa vain toimintamuotojensa rahoittamiseksi tai mikäli se liittyy välittömästi säätiön toimintamuotoihin. Patentti- ja rekisterihallitus valvoo säätiöiden hallinnon hoitoa ja varojen käyttöä, että ne vastaavat lakeja ja säätiön omia sääntöjä (Hannula, Kilpinen ja Lakari 2015, 71; 144).

Kilpinen, Perälä, Perälä ja Viertola (2015, 10) toteavat säätiön lähipiirin määriteltävän hyvin laajasti säätiölaissa. Se käsittää säätiön perustajat, säätiöön henkilöitä nimittävät tahot, säätiön toimielinten jäsenet ja säätiön johto sekä näiden sukulaiset. Sukulaiset kattaa niin perheenjäsenet kuin lähisukulaisetkin. Myös säätiön tytäryhtiöt ja lähipiirin määräysvallassa olevat yhteisöt kuuluvat säätiön lähipiiriin.

Hannula, Kilpinen ja Lakari (2015, 13) mainitsevat säätiön olevan oikeushenkilö eikä oikeudellisesti yhteisö jäsenien ja omistajien puutteen vuoksi. Verolainsäädännössä kuitenkin säätiöt katsotaan yhteisöiksi, mikä voi toisinaan johtaa sekaannuksiin.

Toisin kuin osakeyhtiön säätiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa. Säätiöllä ei myöskään ole omistajia tai yhdistyksen tavoin jäseniä. Säätiöt ovat normaalisti joko toiminnallisia tai apurahoja jakavia. Lisäksi on olemassa molempia yhdistäviä säätiöitä. (Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta 2016.) Kuviossa 6 on nähtävissä joitakin lukuja Suomen säätiöistä. Sen perusteella tarkeempaa tarkastelua tarvitsee tehdä noin 800 säätiöstä. Tähän lukuun on ilmeisesti laskettu vain merkittäviä summia jakavat säätiöt, sillä Virénin (2014, 76) mukaan vuonna 2012 apurahaa jakavia säätiöitä oli 1390, ja 790 niistä jakoi yli 10 000 euron summia. Jotkut jakavat vain stipendejä koululaisille. Jotkin rekisterissä olevat säätiöt ovat lähes varattomia ja toimimattomia (Hannula et al. 2015,71).

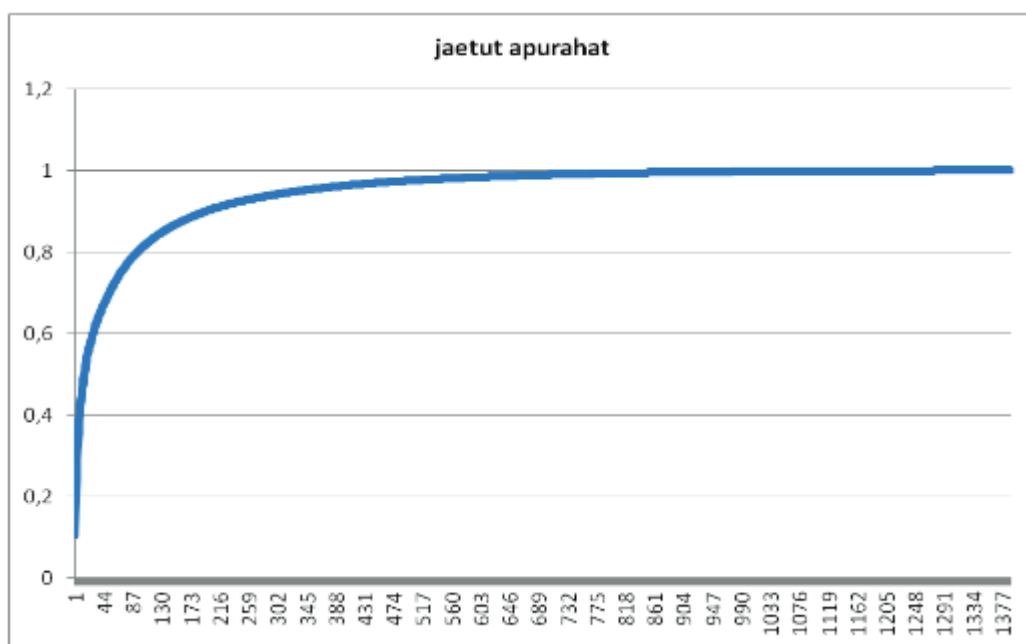

Kuvio 6 Säätiölukuja (Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta, 2016)

Monet apurahasäätiöistä tukevat kulttuuria, tiedettä ja taidetta toteuttaakseen tarkoituksensa hyödyllisyyttä. Jotkin säätiöt ovat lakiin kirjatun tehtävänsä vuoksi linjanneet yritystoiminnan tukiansa ulkopuolelle,

mutta toiset tukevat etenkin uusien innovaatioiden kehittämistä. Lisäksi monet rahastot jakavat apurahoja. Ne eroavat Virénin mukaan (2014, 10) säätiöistä siten, että niillä ei ole rekistöitymisvelvoitetta. Usein ne ovat osa jotain säätiötä tai yhdistystä. Niitä pidetäänkin epäitsenäisinä säätiöinä. Kilpinen, Perälä, Perälä ja Viertola (2015, 14) väittävät ettei epäitsenäisiä säätiöitä edes voi rekisteröidä. Säätiölaki ei koske niitä, mutta säätiölain henkeä on noudatettava myös epäitsenäisten säätiöiden hallinnossa.

Vuonna 2001 ilmoitetun säätiötuen kohderyhmästä noin 60 % oli tieteenharjoittajia tai opiskelijoita. Yksityishenkilöille jaettiin tuolloin noin 72 % kaikista apurahoista ja voittoa tavoittelemattomille yhteisöille noin 20 %. Loput noin 8 % tuesta myönnettiin muille tahoille. Muita tahoja tukeneiden säätiöiden osuus oli kuitenkin vain vajaa 4 % tukisäätiöistä. (Manninen 2005, 55–56.)

Kuvio 7 Apurahojen kertymäfunktio (Virén 2014, 79)

Apurahojen jakaminen keskittyy lähinnä suurille säätiöille. 15 suurinta säätiötä vastaa noin puolesta apurahoista, ja sata suurinta säätiötä jakaa 73 % apurahoista (Virén 2014, 77). Tämä on nähtävissä myös kuviossa 7 ja taulukossa 2.

Säätiön tarkoitus määrittää sen ylijäämän verollisuuden. Vain pientä piiriä hyödyttämään perustettu säätiö maksaa yhteisöveroa, mutta verottajan näkökulmasta yleishyödylliset säätiöt on vapautettu veroista. Tällaisen säätiön tulee täyttää kolme kriteeriä: 1) säätiö toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi; 2) säätiön toiminta ei kohdistu vain rajattuihin henkilöpiireihin; 3) säätiö ei tuota toiminnallaan siihen osalliselle taloudellista etua. (Hannula et al. 2015, 71–73.) Tuki- ja sukusäätiöt ovat siten pääsääntöisesti verovelvollisia ylijäämästään.

Taulukko 2 Suurimmat apurahojen jakajat (Virén 2014, 78)

	Säätiön nimi	euroja	osuus jaetuista	kumula- tiivinen
1	Suomen Kulttuurirahasto	31 014 940	0,1044	0,1044
2	Suomen elokuväsäätiö	26 713 794	0,0900	0,1944
3	Koneen Säätiö	15 122 429	0,0509	0,2453
4	Sigrid Jusélius Stiftelse	14 000 000	0,0471	0,2925
5	Jenny ja Antti Wihurin rahasto	10 500 000	0,0354	0,3278
6	Jane ja Aatos Erkon säätiö	9 024 400	0,0304	0,3582
7	Brita Maria Renlunds minne	7 778 450	0,0262	0,3844
8	Stiftelsen för Åbo Akademi	6 048 003	0,0204	0,4048
9	Emil Aaltosen Säätiö	5 948 595	0,0200	0,4248
10	Folkhälsan	5 615 612	0,0189	0,4437
11	Inez och Julius Polins Fond	5 328 471	0,0179	0,4617
12	Alfred Kordelinin Yleinen Edistys- ja Sivistysrahasto	4 951 641	0,0167	0,4783
13	Helsingin Sanomain Säätiö	4 403 358	0,0148	0,4932
14	Nokia Oyj:n Säätiö	4 011 300	0,0135	0,5067
15	Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliiton säätiö	3 857 000	0,0130	0,5197
16	Lasten Päivän Säätiö	3 500 000	0,0118	0,5315
17	Liikesivistysrahasto	3 441 174	0,0116	0,5430
18	William Thuringin stiftelse	3 434 000	0,0116	0,5546
19	Aalto-korkeakoulusäätiö	3 072 857	0,0103	0,5650
20	Stiftelsen Tre Smeder	2 773 650	0,0093	0,5743
21	Teknolomiteollisuuden 100-vuotissäätiö	2 758 632	0,0093	0,5836
22	Maj ja Tor Nesslingin Säätiö	2 353 107	0,0079	0,5915
23	Kansainvälinen designsäätiö	2 10 3102	0,0071	0,5986
24	Svenska Litteratursällskap r.f.	2 100 855	0,0071	0,6057
25	Werner Söderström Osakeyhtiön kirjallisuussäätiö	1 931 600	0,0065	0,6122

Virénin (2014, 77) mukaan tutkimuksen rahoittaminen on riskialtista, sillä on mahdotonta tietää etukäteen, mikä tutkimushanke menestyy ja mikä ei. Säätiöiden ei kuitenkaan Suomessa tarvitse kilpailla omasta rahoituksestaan, vaan niiden omat pääomat riittävät rahoittamaan vuosittaiset apurahat. Siten niiden ei tarvitse myöskään kilpailla apurahojen jaon tehokkuudella: menestyykö rahoitettu hanke vai ei.

3.2 Säätiön perustaminen ja hallitus

Säätiön voi perustaa testamentin määräyksellä tai muutoin laatimalla perustamiskirjan. Kaikki perustajat allekirjoittavat perustamiskirjan, jossa on mainittava aina

- 1) perustamiskirjan päivämäärä;
- 2) kaikki perustajat ja kunkin pääomasitoumus;
- 3) säätiön ensimmäisen hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat tai miten heidät valitaan;
- 4) jos säätiöllä on hallintoneuvosto, ensimmäisen hallintoneuvoston jäsenet tai miten heidät valitaan; sekä
- 5) säätiön ensimmäinen tilikausi. (Säätiölaki, 24.4.2015/487.)

Säätiö syntyy kuitenkin vasta rekisteröimällä säätiö. Ilmoitus rekisteröinnistä on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa perustamiskirjan allekirjoituksesta. Mikäli perustamiskirjan allekirjoittana on säätiön perustamiseksi varansa testamentannut henkilö, on ilmoitus tehtävä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun testamentti saa lainvoiman. Säätiön peruspääoman on oltava vähintään 50 000 euroa. (Säätiölaki, 24.4.2015/487.)

Säätiölain (24.4.2015/487) mukaan säätiöllä tulee olla hallitus huolehtimaan säätiön hallinnosta ja säätiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä tarkoituksen toteuttamiseksi. Hallitus vastaa myös säätiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Hallituksessa on oltava kolmesta seitsemään jäsentä, jollei säätiön säännöissä määrätä suuremmasta jäsenmäärästä. Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet hallitukseen valituista jäsenistä on paikalla. Kokouksessa ehdotuksen on saatava kannatusta yli puolelta paikalla olevista hallituksen jäsenistä saadakseen hyväksynnän. (Säätiölaki,

24.4.2015/487.) Monissa apurahasäätiöissä apurahat jaetaan hallituksen päätöksellä.

3.3 Apurahojen verotus ja vakuutukset

Verohallinnon vuonna 2016 antaman ohjeen mukaan muuta tarkoitusta kuin opintoja, tieteellistä tutkimusta tai taiteen harjoittamista varten saatu apuraha tai stipendi on aina veronalaista ansiotuloa (Verohallinto 2016). Se on siten rinnastettavissa palkkatuloon.

Apurahan saajan on itse ilmoitettava verotoimistolle kaikki saamansa veronalaiset tulot, jotka eivät näy esitetyllä veroilmoituksella. Myös säätiöt ilmoittavat verottajalle kaikki vuoden aikana vähintään 1000 € apurahoja saaneet, mutta tässä on kyse ainoastaan sivullisen tiedonantovelvollisuudesta. Apurahan saaja on tietyissä tapauksissa myös velvollinen ilmoittamaan apurahoistaan Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja hakemaan sieltä pakollista eläke- ja tapaturmavakuutusta. (Hannula et al. 2015, 126–127.)

Apurahan saajalla tarkoitetaan tässä kuitenkin vain tieteen tutkimukseen tai taiteeseen apurahaa saanutta henkilöä. Yritystoimintaa harjoittava on työtuloistaan vakuuttamisvelvollinen yrittäjän eläkelain mukaisesti. (Mela 2016, 6–7.)

4 SÄÄTIÖT YRITYSTOIMINNAN TUKENA

4.1 Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy kehittää Lahden kaupunkiseudun elinkeinoelämän edellytyksiä, kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta.

Vastuualueina ovat aloittavien, toimivien ja sijoittuvien yritysten palvelu Lahden kaupunkiseudulla sekä seudun markkinointi yritys ympäristönä. Yhtiö tarjoaa tukea ja asiantuntemusta yrityksen perustamisessa ja yritystoiminnan ensiaskelissa; pienyrittäjän arjen haasteissa; yrityksen kasvussa, uudistumisessa ja kansainvälistymisessä sekä Lahden seudulle sijoittumisessa ja toimitilojen löytämisessä. (LADEC 2016.)

Lisäksi yhtiö kehittää ja markkinoi Lahden kaupunkiseutua entistä vetovoimaisemmaksi yritys ympäristöksi. Se hyödyntää cleantech- ja muotoiluosaamista rakentaessaan Lahden kaupunkiseudusta kansainvälisen tason kasvu- ja kehitys ympäristöä yrityksille, aktivoi kaupunkiseudun kuntien ja yritysten välistä yhteistyötä ja yritykset huomioon ottavaa toimintakulttuuria, markkinoi ja verkottaa Lahden kaupunkiseutua yritys ympäristönä kansallisesti ja kansainvälisesti. (LADEC 2016.)

Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n yrityspalvelut auttaa yrittäjäksi aikovaa liiketoimintasuunnitelman laatimisessa. Se myös tarjoaa apua yrityksen perustamiseen liittyvien viranomaisasioiden hoitamisessa ja mahdollisten tukien kanssa. Perustamisneuvonnan kohdealueena on Lahti, Hollola, Orimattila, Padasjoki, Kärkölä ja Asikkala. Muuten palvelut on tarkoitettu kolmen ensiksi mainitulle kunnan alueella toimiville, sillä ne ovat yrityksen rahoittajakuntia. Lahti on myös suurin omistaja yli 75 % osuudella. (LADEC 2016.)

4.2 Tutkimuksen toteutus käytännössä

Tutkimuksen empiirinen osio toteutettiin syksyllä 2016. Haastattelut on suoritettu sähköpostikyselyjen muodossa. Kysymykset on laadittu yhteistyössä toimeksiantajan kanssa. Ensisijainen yhteydenottotapa säätiöihin on ollut sähköposti, sillä se on aikatauluista riippumatonta, eikä kaikilla säätiöillä ole välttämättä edes ilmoitettu postiosoitteen lisäksi muuta yhteystietoa. Joistakin säätiöistä on selvinnyt jo säätiön Internet-sivuja selailemalla, että he myöntävät apurahoja yrityksille. Tällaisiin säätiöihin en ole välttämättä ollut yhteydessä, mikäli Internet-sivuilta on löytynyt vastaukset kysymyksiin.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan sivuilla on linkki noin 280 apurahatahon sivuille. Niiden ja Säätiörekisterihaun avulla olen selvittänyt potentiaalisia tutkimuskohteita. Nimen perusteella voi heti hylätä lääketieteelliset, kulttuuri- ja taidesäätiöt. Toisaalta pelkkään säätiön nimeen tuijottamalla voisi olettaa esimerkiksi Pienyrittäjäyys- tai Startup-säätiön olevan potentiaalinen tutkimuskohde. Nämä kuitenkin keskittyvät vain aiheen tutkimisen tukemiseen.

Alustava säätiöiden tarkastelu Internet-sivujen avulla tuotti 14 säätiötä, jotka ovat potentiaalisia yritystoiminnan tukijoita. Osa kertoo sivuillaan suoraan myöntävänsä apurahoja yrityksille. Osalla myönnettyjen apurahojen saajissa on yrityksiä. Tarkemman tarkastelun jälkeen olin loka–marraskuun vaihteessa yhteydessä näistä 10 säätiöön tai rahastoon, ja 4 vastasi kyselyyni kohtuullisessa ajassa. Lisäksi kahden säätiön Internet-sivuilta löytyi kattavasti vastauksia kysymyksiini. Muihin olin uudestaan yhteydessä noin kahden viikon kuluttua ensimmäisestä yhteydenotosta, mutta en saanut vastauksia tarpeeksi ajoissa.

Säätiöille lähetetyssä kyselyssä oli seitsemän kohtaa, joiden avulla pyrin selvittämään mahdollisia apurahan saajia, rahoituksen suuruutta ja hakuaikaa. Ensimmäisen neljän kohdan vastauksista on koottu yksinkertaistettuja tulkintoja taulukkoon 3. Yläsarakkeen numero viittaa alla oleviin kysymyksiin. Kysymykset ovat myös liitteessä 1.

1. Myönnättekö apurahoja sellaisille projekteille, joiden mahdollisena jatkotoimenpiteenä on yrityksen synnyttäminen?
2. Myönnättekö apurahoja keksijöille?
3. Myönnättekö apurahoja muotoilijoille?
4. Myönnättekö apurahoja yrityksille?

Taulukko 3 Säätiöiden rahoituskohteita

	1	2	3	4
AVEK	kyllä	ehkä	kyllä	kyllä
Fortumin säätiö	ehkä	ei	ei	ei
Jenny ja Antti Wihurin rahasto	kyllä	kyllä	ei	joskus
Rakennustuotteiden Laatu Säätiö	kyllä	ei	ei	kyllä
Runar Bäckströmin säätiö	kyllä	kyllä	ei	kyllä
Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö	ei	ei	ehkä	joskus

Mahdollisesti myöhemmin kaupallistettavia hankkeita on valmiita rahoittamaan kuudesta neljä. Runar Bäckströmin säätiöllä hankkeen kaupallistettavuus on eräs rahoituksen ehto. Vaikka Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiön kohdalla onkin taulukossa ”ei”, se ei hylkää apurahahakemusta sen perusteella, että projektin seurauksena voi syntyä yritystoimintaa. Sen rahoittamat tutkimukset ovat kuitenkin julkisia ja kaikkien käytettävissä. Fortumin säätiö ei ole tähän mennessä myöntänyt apurahoja sellaisille projekteille, joista voi syntyä yritys. Sen säännöt eivät kuitenkaan kiellä rahoittamasta tällaisia kohteita. Haastattelun mukaan Jenny ja Antti Wihurin rahasto myöntää apurahoja ”tutkimukseen perustuviin projekteihin, joiden tarkoituksena on aikaansaada mm. uutta liiketoimintaa”.

Keksijöille apurahoja myöntää Runar Bäckströmin säätiö. Fortumin säätiö, Jenny ja Antti Wihurin rahasto sekä Teknologiateollisuuden 100-

vuotissäätiö ovat keskittyneet tutkimuksellisten projektien rahoittamiseen. Joukossa voi toki olla keksijöitä, mutta keksintöjen luomiseen tai kehittelyyn ne eivät anna rahoitusta.

Muotoilijoille rahoitusta on valmis myöntämään AVEK. Lisäksi Askon säätiö rahoittaa muotoilijoita, mutta sieltä ei vastattu kysymyksiini, eikä säätiön kotisivuilta selviä, onko se valmis rahoittamaan yrityksiä tai yritystoimintaan johtavia projekteja. Kysymykseen muotoilijoiden rahoittamisesta Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiön edustaja vastaa,

[r]ahoitamme laajempia hankkeita, jotka saattavat tähdätä lisääntyvään designin käyttöön teknologiateollisuudessa. Pyrimme myös fasilitoimaan yritysten ja muotoilijoiden kohtaamista.

Olemassa oleville yrityksille apurahoja tai tukia myöntävät AVEK, Rakennustuotteiden Laatu Säätiö ja Runar Bäckströmin säätiö ilman muita vaatimuksia yrityksen suhteen kuin toimiala, jonka on vastattava myöntäjän tukipolitiikkaa. Jenny ja Antti Wihurin rahasto sekä Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö myöntävät rahoitusta ainoastaan voittoa tavoittelemattomille yrityksille tai yleishyödyllisiin, nollakatteisiin projekteihin. Myös ainakin Henry Fordin säätiö sekä Maj ja Tor Nesslingin säätiö ovat jakaneet apurahoja yrityksille, mutta heiltä en saanut vastauksia kysymyksiini.

Joillakin säätiöillä apurahan suuruus on pääsääntöisesti vakio, kuten Runar Bäckströmin säätiöllä 15 000 euroa. Toisilla apurahan tai tuen suuruus riippuu hankkeen kustannuksista.

4.3 Tulokset

Kyselyn tulosten perusteella yrityksille tai yritystoimintaan johtavaan hankkeeseen apurahoja myöntää 5 säätiötä, joista osa tietyin varauksin. Laajemmin apurahoja myöntävät säätiöt esittelen seuraavassa omina alalukuinaan. Viimeisen alaluvun jälkeen on vielä koottu tärkeimmät asiat taulukkoon 4.

4.3.1 AVEK

Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK ei ole säätiö, mutta kuuluu Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan ilmoittamiin muihin apurahatahoihin. AVEK on Kopiostoon kuuluva apurahojen jakaja, joka saa rahoituksensa tekijänoikeusmaksuista sekä Opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Media-alan ja muille audiovisuaalisen alan yrityksille on useita eri tukia: lyhyt- ja dokumenttielokuvien sekä mediatuotannon tuet, kulttuurivientituki, kehittelytuki Vieteri, koulutustuki, audiovisuaalisen kulttuurin tuki sekä DigiDemo-, CreaDemo- ja CreMA-tuet. Näistä kolme viimeksi mainittua tukea käydään tarkemmin läpi seuraavassa. Kaikki kolme ovat de minimis -tukea, jota yritykselle voidaan myöntää enintään 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana. (AVEK 2016)

CreMA-tuki

CreMA-tuki on tarkoitettu luovan alan yrityksille yhteistyöhankkeisiin muiden alojen kanssa. Tarkoituksena on eri toimialojen osaamisen yhdistäminen sekä yhteistyön ja liiketoimintamallien kehittäminen. Tuki on suunnattu tuote- ja palvelukehittämishankkeisiin. Tukea haettaessa luovan alan yrityksellä (hakijalla) pitää olla kirjallinen sitoumus muun toimialan yritykseltä yhteistyökumppanuudesta hankkeessa. Tuettavan hankkeen tulee olla innovatiivinen ja vaikuttaa merkittävästi yrityksen liiketoimintaan. CreMA-tuki voi olla 60 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Tuesta maksetaan 80 % heti myönteisen rahoituspäätöksen jälkeen ja loput hyväksytyn loppuraportin jälkeen. Hakuaika tuelle on 19.5.–30.9. (AVEK 2016.)

DigiDemo-tuki

DigiDemo-tuki on tarkoitettu digitaalisiin päätelaitteisiin soveltuvien uusien kulttuurisisältöjen ja niiden kerronnan muotojen kehittämiseen. Tukea voi saada demon valmistamiseen, sarjamuotoisen ohjelman pilottijakson valmistamiseen tai konseptin suunnitteluun. Demo- ja pilottiaivustusta hakevan täytyy olla rekisteröitynyt oikeustoimikelpoiseksi yritykseksi. Konseptiaivustusta sitä vastoin voidaan myöntää myös yksityishenkilöille,

toiminimille ja työryhmille. Demo- ja pilottiaavustusten määrä on 10 000–30 000 euroa ja konseptiaavustus 3000 euroa. Tukea voi hakea kaksi kertaa vuodessa. Kevään hakuaika päättyy 31.3. ja syksyn 31.10. (AVEK 2016.)

CreaDemo-tuki

CreaDemo-tuki on tarkoitettu luovien alojen ja kulttuuriyrittäjyyden kehittämishankkeisiin. Tavoitteena on saada aikaan luovaan osaamiseen perustuva tai sitä hyödyntävä uusi tuote, menetelmä tai palvelu. Konseptin suunnitteluun voi saada enimmillään 5000 euroa ja demo- proto- tai pilottihankkeille 60 % tuotantokustannuksista. Yksityishenkilöt voivat hakea vain konseptin suunnitteluun tarkoitettua avustusta ja yritykset molempia. Tuen hakuaika päättyy 28.2. (AVEK, 2016.)

4.3.2 Rakennustuotteiden Laatu Säätiö

Säätiön tarkoituksena on edistää rakennus- ja rakennustuoteteollisuuden sekä talotekniikkateollisuuden teknistä ja laadunhallintaan liittyvää kehitystä alan kilpailukyvyn parantamiseksi ja tuotteiden vaatimustenmukaisuuden varmentamiseksi (Rakennustuotteiden Laatu Säätiö 2016).

Säätiö myöntää hankekohtaisia avustuksia muun muassa yhteisöille ja yrityksille hankkeisiin, joiden tavoitteena on rakennustuotteiden ja rakentamisen laadun- ja laadunhallinnan kehittäminen sekä ympäristöongelmiin ja turvallisuuteen liittyvien haittavaikutusten eliminointi. Säätiö ja saajayhteisö solmivat rahoituksesta rahoitussopimuksen. Säätiö rahoittaa hankeesta korkeintaan 40–60 % hyväksytyistä kustannuksista. Hankesopimukseen ja sen liitteisiin kirjataan hankkeen edistymistä, raportointia ja kustannustilityksiä koskevat vaatimukset, joiden mukaan avustukset maksetaan.

Avustusta voi hakea ympäri vuoden vapaamuotoisella hakemuksella. Hakemuksen tulee sisältää: tiedot hakijasta tai hakijayhteisöstä ja vastuullisesta vetäjästä; kuvaus hankkeesta ja sen tavoitteista; toteutussuunnitelma- ja resurssit; aikataulu, kustannusarvio ja

rahoitus suunnitelma. Pidempiaikaisissa hankkeissa on mahdollista sopia hanke aikana maksettavista välimaksuista. Ne maksetaan etukäteen ja tulee palauttaa säätiölle, mikäli hanke jostakin syystä jää kesken. (Rakennusteollisuuden Laatu Säätiö 2016.)

4.3.3 Runar Bäckströmin säätiö

”Runar Bäckströmin säätiön tarkoituksena on rohkaista ja edistää keksintötoimintaa, joka on hyödyksi suomalaisille yrityksille ja vahvistaa näin yritysten kansainvälistä kilpailukykyä”, säätiö ilmoittaa Internet-sivuillaan. Hakemusten arviointiin käytetään kolmea kriteeriä: keksintö tukee suomalaista teollisuutta, idea toimii käytännössä sekä kaupallinen potentiaali. Osoitukseksi keksinnön teollisuudesta kelpaa hakijan yritystoiminta. Keksinnöllä ei saa kuitenkaan hakuvaiheessa vielä olla liikevaihtoa. (Runar Bäckströmin säätiö 2016.)

Hakuaika on vuosittain syksyllä. Vuoden 2017 apurahojen hakuaika on 1.10.–9.12.2016. Apuraha voidaan myöntää yksityishenkilöille, työryhmille, yrityksille ja yhteisöille, eikä apurahan saajalta edellytetä muodollista pätevyyttä. Säätiön sääntöjen mukaan apurahan suuruus vastaa minimissään diplomi-insinöörin neljän kuukauden keskimääräistä bruttopalkkaa. Tosin säätiön hallitus voi tarpeen vaatiessa laskea tai korottaa apurahaa. Viime vuosina normaali apuraha on ollut 15 000 euroa. Apurahaa haetaan sähköisellä hakulomakkeella, johon pääsee säätiön etusivulta. Pyydettyäessä apurahan saajan on toimitettava selvitys myönnettyjen apurahojen käytöstä ja kehitysohjelman etenemisestä. Mikäli kehitysohjelma muuttuu olennaisesti, on apurahan saajan palautettava saamansa apurahat takaisin säätiölle. (Runar Bäckströmin säätiö 2016.)

Taulukko 4 Tietoja säätiöiden tuista

Säätiö	Hakuaika	www-sivut	Huomioitavaa
AVEK		kopiosto.fi/avek	Useita eri tukia av-alalle
Rakennusteollisuuden Laatu Säätiö	jatkuva	rtl-saatio.fi	Kustannusten mukaan maksettava avustus
Runar Bäcksrömin säätiö	1.10.–9.12.	runarbackstrominsaatio.fi	Kaupallistettaville keksinnöille ennen kuin keksinnöllä on liikevaihtoa

4.4 Johtopäätökset ja kehitysehdotukset

Suurin osa apurahasäätiöistä tukee taidetta tai tieteellistä tutkimusta. Siksi muita tahoja tukevien säätiöiden tutkiminen onkin haasteellinen tehtävä. Joillakin säätiöillä on kattavasti tietoa toiminnastaan ja apurahapolitiikastaan kotisivuillaan, mutta toisilla kotisivut tuottavat tutkijalle enemmän kysymyksiä kuin vastauksia. Jos sitten haluaa näihin kysymyksiin vastauksia, on oltava henkilökohtaisesti yhteydessä säätiöön. Useilla säätiöillä on kuitenkin vain asiamies yhteyshenkilönä ja hän saattaa hoitaa virkaa sivutoimisesti muun työn ohella. Eräs haaste onkin löytää oikea aika yhteydenotolle, kannattako olla yhteydessä päivällä vai illalla. Myös apurahojen hakuaika vaihtelee säätiöittäin, ja aikaväli apurahahaun alkamisen ja muutama viikko saajien julkistamisen jälkeen on säätiöillä kiireisintä aikaa, jolloin he eivät välttämättä ehdi vastata muihin kyselyihin.

Haasteista huolimatta löytyi muutamia yrityksiä tai yritystoiminnan alkuvaiheita rahoittavia säätiöitä. Suurin osa säätiöistä kuitenkin rajaa voittoatavoittelevat yritykset tukiansa ulkopuolelle, jotta ne olisivat verottajan silmissä yleishyödyllisiä toimijoita, ja siten välttävät verot.

Osaltaan tutkimuksesta teki haasteellista, että toimeksiantajan edustajan kanssa ei käyty työn tavoitteita kovin tarkasti läpi heti työn alussa vaan

vasta loppuvaiheessa. Siinä vaiheessa on jo myöhäistä muuttaa työn suuntaviivoja. Esimerkiksi matka-apurahojen myöntäjät on jätetty kokonaan pois tutkimuksesta, koska alustavaa tutkimusta tehtäessä ei ollut tiedossa niiden kuuluminen tutkimuksen piiriin.

4.5 Luotettavuuden arviointi ja jatkotutkimusaihe

Validiteetti nousee kvalitatiivisessa tutkimuksessa usein tärkeämmäksi kuin reliabiliteetti. Validiteetti tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä; kuinka oikein tutkija on tulkinut vastauksia ja onko hän kysynyt oikeita asioita. Reliabiliteetti mittaa tutkimuksen luotettavuutta. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan arvioida kolmen muuttujan reliabiliteetti; metodin luotettavuus olosuhteisiin nähden, havaintojen pysyvyys eri aikoina, samaan aikaan eri välineillä saatujen tulosten johdonmukaisuus. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Vastausten tulkinnassa voi tulla vääristymiä, kun monimutkaisia vastauksia ruvetaan yksinkertaistamaan helposti havainnollistettavaan muotoon. Säätiön sääntöihin viime kädessä perustuvassa tutkimuksessa ajallinen reliabiliteetti on korkea, koska säätiön sääntöjen muuttaminen ei ole kovin yksinkertaista. Pieni tutkimusjoukko ja suhteellisen heikko vastausprosentti (alle 50 %) laskevat tutkimuksen johdonmukaisuuden luotettavuutta.

Aiheen tutkimista voi jatkaa haastattelemalla säätiöiden edustajia tarkemmin esimerkiksi puhelimitse. Siinä on kuitenkin hyvä huomioida säätiöiden erilaiset aikataulut. Tutkimusjoukkoa saa laajennettua tilaamalla Patentti- ja rekisterihallitukselta maksullisen säätiörekisteriotteen, jossa on kaikkien rekisterissä olevien säätiöiden yhteystiedot.

5 YHTEENVETO

Liiketoiminnan rahoituksen tarpeen voi jakaa investointeihin ja käyttöpääomakuluihin. Investoinneilla on laaja ja pitkäkestoinen vaikutus yritykseen ja vääränlainen investointi voi rasittaa yrityksen taloutta vuosia. Investoinnille on ominaista, että sen tuotot ja kustannukset jakautuvat usealle vuodelle. Varsinkin alkavalla yrittäjällä investoinnit ovat merkittävä kuluerä. Sen lisäksi alkavalla yrittäjällä on monia muitakin kuluja, joihin pitää löytää rahoitusta joko omasta takaa tai rahoittajilta.

Toimiva yritys voi rahoittaa osan kuluistaan ja kustannuksistaan tulorahoituksella. Sen ansiosta toimivalla yrityksellä on paremmat edellytykset saada ulkopuolista rahoitusta kuin yritystoimintaa aloittelevalla. Senpä vuoksi alkavan yrittäjän toimeentuloa tukemaan on luotu erilaisia tukia, joista merkittävin on starttiraha. Myös säätiökentässä on joitakin yrittäjiä tukevia tahoja.

Säätiökenttä on laaja ja jakautuu toiminnallisiin ja apurahasäätiöihin. 2850 rekisteröidystä säätiöstä noin 800 jakaa apurahoja. Suurin osa näistä on keskittynyt kulttuurin, taiteen ja tieteen tukemiseen. Tutkimusta varten käytiin läpi vajaan 300 säätiön apurahapolitiikkaa, ja löytyi kymmenen, joita kannattaa tutkia tarkemmin. Näistä kuudelta tuli vastauksia kysymyksiin joko säätiön edustajalta tai Internet-sivuilta.

Vastanneista apurahatahoista viisi on ainakin periaatteessa valmiita rahoittamaan liiketoiminnan syntyyn johtavia projekteja. Samat voivat rahoittaa myös valmista yritystoimintaa. Tosin Jenny ja Antti Wihurin rahastolla ja Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiöllä rahoitus keskittyy tutkimuksellisiin projekteihin ja yritystä tukiessa hankkeisiin, joiden ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, vaan hyödyttää laajemmin yhteiskuntaa.

AVEK jakaa useita erilaisia tukia audiovisuaalisen kulttuurin edistämiseksi sekä yrityksille että yritystoiminnan syntyä edeltävään vaiheeseen. Joissakin tuissa rekisteröity yritys voi hakea laajemmin ja suurempia tukia kuin yksityishenkilö. Tärkeimpiä tuen saajia ovat media-alan ja muiden luovien alojen toimijat.

Rakennustuotteiden Laatu Säätiö keskittyy tukemaan rakennustuotteiden ja rakentamisen laadunhallintaa kehittäviin hankkeisiin sekä ympäristöongelmien ja turvallisuuteen liittyvien haittavaikutusten eliminointiin tähtääviin hankkeisiin. Säätiöltä on mahdollista saada kustannusperusteista avustusta, joka kattaa 40–60 % hankkeen hyväksytyistä kustannuksista. Avustuksia voi hakea ympäri vuoden.

Runar Bäckströmin säätiön tarkoituksena on tukea keksijöitä pyrkimyksissä kaupallistaa keksintönsä. Apurahan kriteereinä on muun muassa keksinnön kaupallistettavuus ja teollisuus, eikä keksinnöllä saa hakuvaiheessa vielä olla liikevaihtoa. Apuraha on yrittäjän toimeentuloa tukemaan ja sen suuruus vastaa diplomi-insinöörin keskimääräistä neljän kuukauden bruttopalkkaa. Hakuaika on kerran vuodessa syksyllä.

LÄHTEET

Tutkimusaineisto

AVEK 2016. Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK [viitattu: 2.11.2016]. Saatavissa: http://www.kopiosto.fi/avek/avek/fi_FI/avek/.

Rakennustuotteiden Laatu Säätiö 2016 [viitattu: 18.11.2016]. Saatavissa: rtl-saatio.fi

Runar Bäckströmin säätiö 2016 [viitattu 18.11.2016]. Saatavissa: runarbackstrominsaatio.fi

Painetut lähteet

Atrill, P. ja McLaney, E. 2011. Accounting and Finance for Non-Specialists. Seventh Edition. Harlow: Pearson Education.

Christensen, C. M., Kaufman, S. P. ja Shih, W. C. 2010. Innovation Killers: How Financial Tools Destroy Your Capacity to Do New Things. Harvard Business Review Classics. Boston: Harvard Business Press.

Hannula, A., Kilpinen, K. ja Lakari, T. 2015. Säätiö: käytännön käsikirja. Helsinki: Talentum Pro.

Hirsjärvi, S., Remes, P. ja Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Ikäheimo, S., Malmi, T. ja Walden, R. 2012. Yrityksen laskentatoimi. 5., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Kilpinen, K., Perälä, J., Perälä, S. ja Viertola J. 2015. Säätiön toiminta ja talous: Säätiölaki käytännössä. Helsinki: ST-Akatemia.

Knüpfer, S. ja Puttonen, V. 2014. Moderni rahoitus. 7., uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media.

Kotro, M. 2007. Yrityksen kannattavuus ja rahoitus: aloittavan ja pk-yrityksen näkökulma. Helsinki: Edita.

Leppiniemi, J. 2009. Rahoitus. 5., uudistettu painos. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit.

Martikainen, M., Vaihekoski, M. 2015. Yritysrahoituksen perusteet. Helsinki: Sanoma Pro.

Niskanen, J., Niskanen, M. 2013. Yritysrahoitus. 7., uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Puttonen, V. 1998. Yrityksen rahoitussuunnittelu. Teoksessa: Koskela, M., Leppiniemi, J., Puttonen, V. ja Virtanen, K. Johdanto laskentatoimeen ja rahoitukseen. Keuruu: KY-Palvelu oy.

Pykäläinen-Syrjänen, R. 2007. Säätiön tehokkuus: corporate governance - säännösten vaikutuksesta säätiön tarkoituksen tehokkaaseen toteuttamiseen. Helsinki: WSOYpro.

Raatikainen, L. 2011. Liikeideasta liikkeelle. 8., uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Sutinen, M., Viklund, E. 2005. Kaikki mitä olet halunnut tietää yritystoiminnasta mutta et ole tiennyt keneltä kysyä: opas yrittäjille, yrityksen perustamista suunnitteleville sekä yrittäjätutkintoon valmentautuville. 10., uudistettu painos. Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja B6/2004. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu.

Vahtera, P. 2011. Yrittäminen on kaunein tapa ottaa vastuu omasta elämästä: yrittäjänä Suomessa. Pauli Vahtera Oy.

Viitala, R. ja Jylhä, E. 2013. Liiketoimintaosaaminen: menestyvän yritystoiminnan perusta. Helsinki: Edita.

Villa, S., Ossa, J. ja Saarnilehto, A. 2007. Yritysmuodot: toiminta, rahoitus ja verotus. Helsinki: WSOYpro.

Yrityksen perustamisopas: käytännön perustamistoimet. 2015 toim. Tuulikki Holopainen. 24. uudistettu painos. Porvoo: Bookwell.

Verkkolähteet

Finanssivalvonta 5.9.2016 Mitä joukkorahoitus on? [viitattu 21.11.2016].

Saatavissa:

http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/muut_tuotteet/joukkorahoitus/Pages/Default.aspx

Heikkilä, S. 2016a. Ovatko säätiöherrat veronkiertäjiä ja apurahansaaajat laiskureita? [viitattu 30.5.2016]. Saatavissa: <http://www.skolar.fi/ovatko-saatioherrat-veronkiertajia/>.

Heikkilä, P. 2016b. Omistaja ratkaisee 23.8.2016 [viitattu 5.9.2016].

Saatavissa:

<https://www.finnvera.fi/Finnvera/Uutishuone/Artikkelit/Omistaja-ratkaisee>

LADEC 2016. Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy [viitattu: 15.9.2016].

Saatavissa: www.ladec.fi

Manninen, M. 2005. Säätiöt Suomessa [viitattu 2016]. Saatavissa:

http://www.cupore.fi/documents/saatiot_suomessa.pdf.

Mela. 2016. Apurahansaaajan vakuutusopas [viitattu 11.8.2016].

Saatavissa:

http://mela.fi/sites/default/files/tiedostot/apurahansaaajat/apurahansaaajan_vakuutusopas_20150531_versio9.pdf

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV -

Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkojulkaisu] [viitattu 3.10.2016].

Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavissa:

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta. 2016. Säätiötietoa [viitattu 29.4.2016]. Saatavissa: <http://www.saatiopalvelu.fi/saatiotietoa.html>.

TE-palvelut. 2016. Starttiraha – aloittavan yrityttäjän tuki [viitattu 8.8.2016].

Saatavissa: <http://te->

palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttirah
a/index.html

Verohallinto. 2016. Apurahojen, stipendien, tunnustuspalkintojen ja
muiden palkintojen verotus [viitattu 23.5.2016]. Saatavissa:

<https://www.vero.fi/fi->

FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Apurahojen_stipe
ndien_tunnustuspalkintoj(39457).

Virén, M. 2014. Yleishyödylliset yhteisöt Suomessa: Verot, lahjoitukset ja
avustukset tutkimuksen kohteena [viitattu 17.5.2016]. Hanken svenska
handelhögskolan. Saatavissa:

[https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/136490/74_978-952-232-
262-3.pdf?sequence=1](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/136490/74_978-952-232-262-3.pdf?sequence=1).

LIITTEET

Liite 1 Kysymykset säätiöille

1. Myönnättekö apurahoja sellaisille projekteille, joiden mahdollisena jatkotoimenpiteenä on yrityksen synnyttäminen? Millaisia nämä projektit voivat (tai eivät voi) olla?

-

2. Myönnättekö apurahoja keksijöille tai muille keksinnöllisiä ideoita kehittäville tekijöille?

-

3. Myönnättekö apurahoja muotoilijoille tai muille suunnittelualan henkilöille taideteollisiin projekteihin?

-

4. Myönnättekö apurahoja yrityksille?

-

5. Jos myönnätte apurahoja yrityksille, niin millaisia nämä rahoituskohteet voivat olla?

-

6. Kuinka suuri on mahdollinen rahoitus?

-

7. Myönnetäänkö rahoitusta ympäri vuoden vai tiettyinä hakuaikoina? Mikä on hakuaika?

-